

Министерство образования и науки Республики Бурятия
МО «Хоринский район»
МБОУ «Тохорюктинская средняя общеобразовательная школа»

УТВЕРЖДАЮ

Директор школы
Д.Д. Дашинамаева

Приказ № 34 от «31» 08.2020 г.

Рабочая программа

Предмет: *Литературное чтение на родном*

Класс: 2

Количество часов: 68

Тип программы: *общеобразовательный*

Уровень: *базовый*

ФИО учителя: *Дашинамаева Дарима Доржиевна*
на *2020-2021* учебный год

Рассмотрено: _____
Руководитель МО С.Н. Данзанова
Протокол № ___ от «31» 08. 2020 г.

Согласовано: _____
Зам. дир. по УВР Б.Б. Эжинов
«31» 08. 2020 г.

у. Тохорюкта
2020

I. Тайлбари бэшэг

Тус программа шэнэ гүрэнэй федеральна стандартын, тусхай хуралсалай программын, духовно - нравственна талатай тааруу, С.Ц.Содномов, Ц.Д.Цыденова, Ц.Б.Цыдыпова гэхэн авторнуудай номой ёһоор бэшэгдэнхэй.

«Түрэлхи хэлэн» гэхэн хуралсалай номой гол зорилго хадаа түрэлхи хэлэнэйнгээ баялигыг, илангаяа уран үгын удха шанар ойлгохо, бээ даагаад уран зохеолнуудыг саг үргэлжэ уншаха дадалнуудыг нарижуулха.

«Түрэлхи хэлэн» номой тодорхой зорилгонууд:

- бага наһанай хурагшадай литературна хүгжэлтэ дээшэлүүлхэ байдал тогтоолгын ажал үргэлжэлүүлхэ;
- уран зохеолнуудыг дүүрэн хадуун абажа, эмоциональнаар хандаха шадабари хүгжөөлгыг үргэлжэлүүлхэ;
- уран зохеол сэдхэлээрээ мэдэрхэ, ойлгохо, зохеолой байгуулһан уран аргуудыг таниха, тухайлан бодомжолхо зохоохы дадалнуудыг хүгжөөлгэ үргэлжэлүүлхэ;
- уран зохеолдо эдир уншагшын хандаса харуулжа хургаха;
- уран уншалгын дадал нарижуулга;
- хэмжээгээрээ ехэ багашье, удхаараа хүнгэн хүндэшье зохеолнуудыг гүнзэгыгөөр ойлгохо дадал нарижуулха;
- сэдэбээрээ, жанраараа элдэб зохеолнуудыг уншуулжа хурагшадай мэдэхэ юумэ үргэдхэжэ, тэдэнэй познавательна дүршэл үргэн болголгын нарижуулха.

2 -дохи класста "Литературна уншалга" гэхэн предмет үзэлгэдэ 68 час, недели соо 2 час үгтэнэ

II. Юрэнхылэгдэн шадабаринууд

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) –өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно).

Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД):

- Багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;
- Хэшээлдээ юу хэһэнэ хойно хойноһоонь тоолохо;
- Юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ (прогнозировать);
- Багшын үгэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.

Оршон тойрони шудалха шадабари (познавательные УУД):

- Номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгтэй үүргэ ойлгохо);
- Зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;
- Багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха;
- Текстын удха дамжуулха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- Өөрынгөө һанаа бодол аман хэлэлгээр, тийхэдэ багахан текст зохоожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;
- Хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниг ойлгохо;
- Уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;

- Классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудыг сахиха тухайгаа хэлсэхэ;
- Хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгээр хүдэлхэ, тийхэдээ олон ондоо «тушаал» бэе дээрээ абаха: ударидагшын, даабари дүүргэгшын, бэшээшын г.м.

Литературна уншалгаар шадабари (предметные результаты)

- Зүбөөр, нэгэ жэгдээр, уранаар уншалга;
- Мэдүүлэлэй һүүлэй интонаци сахиха;
- Уншаһан зохёолоор табигдаһан зохёолнуудта харюу үгэхэ;
- Өөрынгөө һанамжа тухай хөөрэхэ;
- Болоһон ушар, үйлэ хэрэгүүдые, үйлэдэгшэ нюурнууд, байгаалиин үзэгдэлнүүдые харуулһан үгэнүүд ба хэхэгүүдые текст сооһоо олохо, илгаха.

III. Нуралсал эмхидхэлгын удха

Нуралсалай методическа хүсэд суглуулбари соо оруулагдаһан уран зохиолнуудай удхань байгаали болон хүн нэгэ үндэхтэй гэхэн бодолтой. Энэ ушарһаа удха эсэн аман зохиолой дээжэһээ эхилээд, бага һананай һурагшадта зориулагдаһан эрхим уран зохиолнуудай болон научна-познавательна литературын дээжэнүүд оруулагданхай.

Хоёрдохи класса үзэгдэхэ нуралсалай «Түрэлхи хэлэн» номууд соо оруулагдаһан уран зохиолнууд, аман зохиолнууд бага һананай һурагшадтай хүгжэлтын психологическа онсо өөрэ зүйлнүүд, тэдэнэй оршон байдалые эзэмдэн ойлгохо эрмэлзэл, ухаан бодолой, мэдэрэлэй хүгжэлтэ хараада абтаһан байна.

Уншаха номой гол дотоо удхань дээдэ хэмжээнэй элдэб жанрай уран зохиолнууд болоно. Тэдэнэй авторнууд гэхэл: буряад литературын классигууд Х.Намсараев, Б.Абидуев, Б.Базарон, Н.Дамдинов, А.Жамбалон, Б.Балданжапон, Ч.Цыдендамбаев, Ц.Номтоев. Ц-Д.Дондокова, Ц-Б.Бадмаев, Ч-Р.Намжилов, Д.Улзытуев, мүнөө үеын буряад литературын уран зохиолшод М.Чойбонов, А.Доноев, Г.Дашибылов, Ц.Дондогой, Э.Дугаров, Г.Чимитов г.м. болоно.

Һурагшадтай жэнхэни буряад хэлээ үзэхэ эрмэлзэл, һонирхол эдэбхижүүлхэ, тэдэнэй ухаан бодол хүгжөөхэ зорилготойгоор хоёрдохи классай ном соо буряад арадай аман зохиолой абдарһаа онтохонууд, таабаринууд, онһон үгэнүүд, үрэлнүүд оруулагданхай, Россиин болон гадаада зүүн зүгэй арадуудай онтохонуудтай танилсаха.

Хоёрдохи классай программа соо түрэл һайхан тоонто нютаг, тэрэнэй баялиг, түрэл гарал ба гал гуламта, буряад ёһо заншал, аман зохиолой абдарһаа, арадай һайндэр- Сагаалган гэхэн уран зохиолнууд гол һуури эзэлнэ.

Буряад аман зохиолһоо онтохонууд, үльгэрнүүд, онһон ба хошоо үгэнүүд, таабаринууд; буряад болон бусад уран зохиолшодой зохиолнуудһаа расказууд, баснинууд, шүлэгүүд оруулагдана.

Туд класса һурагшадтай уншалгын эрилтэ улам дээшээ болохо ёһотой. Уншаһан текстынгээ удхыень ойлгон, нэгэ жэгдээр, уран гоёор, үгэнүүдые бүхэлээрнь уншаха шадабаритай болохо.

Логическа сохилто ба мэдүүлэлнүүдэй хоорондохи зогсолго баримталан уншалга. Уншаһан текстынгээ удхые аянгатайгаар харуулжа шадаха. Аман соогоо гү, али шангаар уншаһан текстынгээ удхаар асуудалнуудта хүсэд дүүрэн харюу үгэжэ шадаха. Багшын асуудал уншаһан текстынгээ гансахан лэ удхада хабаатай байха бэшэ, харин элдэб нюурнуудай дүүргэхэн, үйлын болоһон ушар шалтагаа элирүүлжэ, юундэ, ямар ушарһаа гэхэн асуудал табигдаха тон шухала.

Рассказ соохи үйлын нубарил оложо шадаха. Уншанан текстые өөрынгөө арга шадалаар хубинуудта хубааж шадаха. Рассказай үйлэдэгшэ нюурнуудай ябадалда сэгнэлтэ үгэжэ шадаха.

Уран зохёолой жанрнуудай зарим онсо илгаануудтай практическа танилсалга: онтохон соохи жэгтэй, гайхамшагтай юумэнүүд тухай, шүлэгүүдэй онсо илгаа, басни соохи нюурнууд, ондоо удхатайгаар хэлэһэн басниин удха узуур тухай, шүлэгүүдэй онсо илгаа тухай.

№	Үалбари	Темэнүүдэй удха
1	Түрэлхи хэлэн, түрэхэн дайда	Энэ үалбари соо Буряд хэлэн тухай поэдүүдэй бэшэһэн шүлэгүүдтэй танилсаха; буряд хэлээ шудалжа, сэгнэжэ ябахые хүмүүжүүлхэ. Үгын нөөсэ баяжуулха, уншалга ба хэлэлгын дадал үргэдхэхэ.
2	Хэшэгээр баян намар	Намарай сагай байгаалитай танилсуулха. Намартаа амитадай ажамидарал. Байгаалида дуратай, тэрэниие гамнадаг, хамгаалдаг тухай ойлгосо. Зүбөөр, уянгыень баримталан, удхыень ойлгон уншажа һураха.
3	Хүн - байгаалиин үри	Ой модоной, сэсэгүүдэй, шубуудай аша туһыень элирүүлхэ. Уншанан текстынгээ гол удхые өөрынгөө үгөөр хөөрэхэ, текст соохи үгэнүүдэй онсо илгааень ойлгожо абаад, хэлэлгэдээ хэрэглэлгэ.
4	Хүн болохо багаһаа	Ёһо заншалые хэрэглэжэ, үнэн сэхэ ябадалтай, номдо хүзэгтэй, ажалда дуратай, хоорондоо эбтэй, аха заха хүнүүдые хүндэлжэ ябахые хүмүүжүүлхэ. Һайн муу хоерой илгаа ойлгуулха. Текст уран гоёр, ойлгон уншаха. Үйлэдэгшэ нюурнуудай ябадалда сэгнэлтэ үгэжэ һураха. Үхибүүдэй аман хэлэ хүгжөөхэ.
5	Аман үгын абдарһаа	Энэ үалбари соо таабаринууд, онһон үгэнүүд, жороо үгэнүүд үзэгдэхэ. Тэдэнэй уран найруулгануудые, элдэб юумэнүүдые ямар нэгэн шэнжэ шанараарнь нюуса далда удхатайгаар нэрлэдэгые болон удха шанараараа хэлэн ондоо темэнүүдтэ хубаардагые гүнзэгыгөөр мэдэхэ болоно. Уран гоёр уншажа, хэлэжэ һурана. Хүнэй, амитадай абари зан, ажабайдал дээрэ үндэхэлжэ, һонирхолтой ураар тааруулагдажа, аман үгөөр зохёогдоод, арад зоной дунда дэлгэрһэн зохёолнуудтай танилсаха. Арадай онтохонуудай илгаа: амитад тухай, шэдитэ, ажабайдал тухай.
6	Үбгэн буурал үбэлнай	Үбэлэй байгаалиин үзэгдэлнүүд тухай ойлгосо. Үбэлэй сагта ой модондо, тала дайдада, гол мүрэндэ ямар хубилалта болоноб гэжэ үхибүүдэй ажаглалтаһаа элирүүлхэ ба үшөө саашань ухаан бодолыень хүгжөөхэ. Рассказуудые уран гоёр, интонаци баримталан уншаха; текстэдэ табигданан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха.
7	Сагаалган - манай һайндэр саг үедэ мандаха болтогой!	Энэ үалбари соо ороһон зохёолнуудтай танилсахадаа, һурагшад буряд зон Сагаалганайнгаа һайндэртэ ехэ бэлэдхэл хэжэ, бүхы гэр байраяа, газаахия арюун сэбэр болгодог, шэнэ хубсаһа хунар оёдог, амтатай сагаан эдеэ хоол бэлдэдэг заншалтай байһан гэжэ мэдэсэ абана.

8	Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод	Энэ халбари соо буряад уран зохёолшод Г.Чимитовай, Х.Н.Намсараевай, Б.Д.Абидуевай, Ц-Б.Б.Бадмаевай, Ц-Д.Д.Дондоковагай, Э.Ч.Дугаровай удхаараа гүнзэги, хонирхолтой зохёолнуудтайнь танилсаха.
9	Арадай баялиг - табан эрдэни	Буряад зоной табан хушуу малтай танилсаха. Тэдэниие илгаха, нэрлэжэ шадаха. Хүндэ ашаг тухатайень элирүүлхэ. Табан хушуу мал тухай онтохонуудтай, шүлэгүүдтэй, оньһон үгэнүүдтэй танилсаха. Шүлэгүүдые уран гоеор, интонации баримталан уншажа хураха. Рассказуудые уран гоеор, интонаци баримталан уншаха; текстэдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха
10	Буряад нааданууд	Эрын гурбан наадануудтай танилсаха. Рассказуудые уран гоеор, интонаци баримталан уншаха; текстэдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха Текстдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха. Үхибүүдэй аман хэлэ хүгжөөхэ.
11	Айлшан хабар	Хабарай байгаалида болодог хубилалтануудые элирүүлхэ. Шүлэгүүдые уран гоеор, интонации баримталан уншажа хураха. Текстдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха. Үхибүүдэй аман хэлэ хүгжөөхэ. Уран зохеол зүбөөр, уранаар, түргөөр уншажа хураха. Уншаһан юумэнэйнгээ гол удхые өөрынгөө үгөөр хөөрэхэ.
12	Литературна онтохонууд	Литературна онтохонууд удхаараа ажабайдалда ушардаг элдэб муу шанар шэнжые усадхахын түлөө тэмсэхэ хүсэл түрүүлнэ. Литературна онтохонууд соо хэлэгдэһэн зүйлнүүд ажабайдалһаа абтаһан байна. Хүнүүдэй ханаһан ханал, хүсэл онтохон соо дамжуулагданхай.

IV. Нуралсалай тематическа түсэблэлгэ

№	Налбари	Саг
1	Түрэлхи хэлэн, түрэхэн дайда	3
2	Хэшэгээр баян намар	4
3	Хүн - байгаалиин үри	4
4	Хүн болохо багаһаа	4
5	Аман үгын абдарһаа	10
6	Үбгэн буурал үбэлнай	7
7	Сагаалган - манай хайндэр саг үедэ мандаха болтогой!	5
8	Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод	6
9	Арадай баялиг - табан эрдэни	6
10	Буряд нааданууд	5
11	Айлшан хабар	7
12	Литературна онтохонууд	3
13	Бууралхан Буряд оромнай	4
	Хамта:	68

№	Саг	Хэшээлэй темэ	Нуралсалай түсэблэһэн дүн		
			Литературна уншалгаар шадабари	УУД	Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд
Түрэлхи хэлэн, түрэн дайда					
1		Б.Гармаев «Мэндэ амар, хургуули!»	Зүбөөр, нэгэ жэгдээр, уранаар, бүхэли үгэнүүдээр уншалга. Мэдүүлэлэй хүлэй интонаци сахиха, уншанан зохёолоор табигданан зохёолнуудта харюу үгэхэ, өөрынгөө һанамжа тухай хөөрэхэ. Болоһон ушар, үйлэ хэрэгүүдые, үйлэдэгшэ нюурнууд, байгаалиин үзэгдэлнүүдые харуулһан үгэнүүд ба хэһэгүүдые текст сооһоо олохо, илгаха.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД): - багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатая болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
2		Буряад хэлэн тухай шүлэгүүдэй баглаа.			
3		В.Намсараев «Нютагай соло»			
Хэшэгээр баян намар					
4		Ц.Цыдыпова «Намар»	Намарай сагай байгаалитай танисуулха.	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД): - багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб
5		Ч.Цыдендамбаев «Намарай ой соо»			

6		В.Галсанов «Буугаа гээhэн ангуушан»	Намартаа амиатай ажамидарал.	- хэшээлдээ юу хэhэнээ хойно хойноhоонь нэрлэжэ тоолохо;	гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
7		А.Жамбалон «Намар»	Байгаалида дуратай, тэрэниие гамнадаг, хамгаалдаг тухай ойлгосо. Зүбөөр, уянгыень баримталан, удхыень ойлгон уншажа хураха. Теоритическэ мэдэсээ гүнзэгырүүлхэ. Мэдүүлэлэй хүүлэй интонаци сахиха, уншахан зохёолоор табигдахан зохёолнуудта харюу үгэхэ, өөрынгөө ханамжа тухай хөөрэхэ. Болоhon ушар, үйлэ хэрэгүүдые, үйлэдэгшэ нюурнууд, байгаалиин үзэгдэлнүүдые харуулхан үгэнүүд ба хэhэгүүдые текст сооhоо олохо, илгаха.	- юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэhэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэhэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	
Хүн - байгаалиин үри					
8		Д.Шангаева «Арсалдаан»	Ой модоной, сэсэгүүдэй, шубуудай	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл

9		Ц.Номтоев «Зүгын бүлэ»	аша туһыень элирүүлхэ.	- багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо;	хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
10		Нютагаймнай сэсэгүүд	Зүбөөр, нэгэ жэгдээр, уранаар уншалга.	- юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать);	
11		Нютагаймнай шубууд	Мэдүүлэлэй һүүлэй интонаци сахиха, уншанан зохёолоор табигдаһан зохёолнуудта харюу үгэхэ, өөрынгөө һанамжа тухай хөөрэхэ. Болон ушар, үйлэ хэрэгүүдые, үйлэдэгшэ нюурнууд, байгаалиин үзэгдэлнүүдые харуулһан үгэнүүд ба хэһэгүүдые текст сооһоо олохо, илгаха.	- багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	

Хүн болохо багаһаа

12		Ц.Цыдыпова «Хүбүүхэйн хүсэл»	Эндэ үгтэһэн зохёолнуудтай	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД):	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл
13		Ц-Д.Дондокова «Хэн хайн, хэн мууб?»	танисуулжа байхадаа, хурагшад ай аман хэлэлгэ,	- багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо;	хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
14		Ж.Балданжабон «Та»	хэлэнэйнь нөөсэ баяжуулха, уран зохёолдо һонирхон	- юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха.	
15		Д.Ошоров «Дохолон хүн»			

			<p>түрүүлхэ, түргэн уншалгын дадал хүгжөөхэ. Зүбөөр, нэгэ жэгдээр, уранаар уншалга. Мэдүүлэлэй һүүлэй интонаци сахиха, уншаһан зохёолоор табигдаһан зохёолнуудта харюу үгэхэ, өөрынгөө һанамжа тухай хөөрэхэ. Болоһон ушар, үйлэ хэрэгүүдые, үйлэдэгшэ нюурнууд, байгаалиин үзэгдэлнүүдые харуулһан үгэнүүд ба хэһэгүүдые текст сооһоо олохо, илгаха.</p>	<p>Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.</p>	
Аман үгын абдарһаа					
16		«Мэхэтэй петух»	<p>Буряад арадайнгаа онтохонуудтай танилсаха. Онтохонуудай гол удхыень, ямар нэгэн һургаалыень элирүүлжэ шадаха.</p>	<p>Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД): - багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать);</p>	<p>өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха</p>
17		«Хулгана тэмээн хоер»			
18, 19, 20		«Үгытэй үншэн басаган»			
21,22		«Гурбан таабари»			

23		«Аргатай түлээшэн»	Хүнэй, амитадай абари зан, ажабайдал дээрэ үндэһэлжэ, һонирхолтой ураар тааруулагдажа, аман үгөөр зохёогдоод, арад зоной дунда дэлгэрһэн зохёолнуудтай танилсаха. Арадай онтохонуудай илгаа: амитад тухай, шэдитэ, ажабайдал тухай.	- багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһение ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёрооро, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	үзэнэб гэжэ ойлгохо).
24	Таабаринууд				
25	Онһон үгэнүүд				
Үбгэн буурал үбэлнай					
26		Ц-Б.Бадмаев «Саһан» Ч-Р.Намжилов «Далитай үхибүүд»	Үбэлэй байгаалиин үзэгдэлнүүд тухай ойлгосо. Үбэлэй сагта ой модондо, тала дайдада, гол мүрэндэ ямар хубилалта болоноб гэжэ үхибүүдэй ажаглалтаһаа элирүүлхэ ба үшөө саашань ухаан бодолыень хүгжөөхэ. Рассказуудые уран гоеор, интонаци	Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД): - багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнэ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гэшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
27		Ц-Д.Дондогой "Түрүүшын саһан"			
28		Г.Бадмаева «Һонирхолтой асуудал»			
29		К.Ушинский «Үбэлэй аашанууд»			
30		Д.Ошоров «Боосоогоо алдаһан Булад»			
31		Ш.Нимбуев «Ёлкын дэргэдэ»			
32		Б.Бальжинимаев «Ёлкын			

		дуун»	баримталан уншаха; текстэдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа	- багшатая болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	
Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод					
33		Х.Н.Намсараев «Уран хүүгэд»	Үхибүүдтэ зорюулжа бэшэдэг уран зохеолшодтой танилсаха. Тэдэниие мэдэхэ болохо.	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД): - багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха.	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
34		Б.Д.Абидуев «Муура багша»	Текстдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха.	Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД):	
35		Ц-Б.Бадмаев «Үбэл ерэб», «Харагты, энээхэн хүбүүе!»	Үхибүүдэй аман хэлэ хүгжөөхэ.		
36		Ц-Д.Дондокова «Саһан баабхайн гомдол»			
37		Г.Г.Чимитов «Нютаг»			

38		Э.Ч.Дугаров «Миний гүлгэн»	Уран зохиол зүбөөр, уранаар, түргөөр уншажа хураха. Уншсан юумэнэйнгээ гол удхыг өөрийнхөө үгээр хөөрэхэ.	<ul style="list-style-type: none"> - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): <ul style="list-style-type: none"> - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудыг сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгээр хүдэлхэ. 	
Сагаалган - манай хайндэр саг үедэ мандаха болтогой					
39		Сагаалган тухай	Буряад зон	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД): <ul style="list-style-type: none"> - багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): <ul style="list-style-type: none"> - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): <ul style="list-style-type: none"> - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; 	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
40		«Хадагууд тухай»	Сагаалганайнгаа		
41		Ц. Цырендоржиев «Сагаалган»	хайндэртэ ехэ бэлэдхэл хэжэ, бүхы гэр байраяа, газраахия арюун сэбэр болгодог, шэнэ хубсаһа хунар оёдог, амтатай сагаан эдэ хоол бэлдэдэг заншалтай байһан гэжэ мэдэсэ абана.		
42		Г.Дашабылов «Арбан хоёр жэл»	Болоһон ушар, үйлэ хэрэгүүдые, үйлэдэгшэ нюурнууд, байгаалиин үзэгдэлнүүдые харуулһан үгэнүүд ба хэһэгүүдые текст		
43		Г.Бадмаева «Сагаалганай бэлэг»			

			сооһоо олохо, илгах.	- хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	
Арадай баялиг - табан эрдэни					
44		Г.Чимитов «Табан хушуу мал» Д.Гомбоев «Адуун»	Буряад зоной табан хушуу малтай танилсаха. Тэдэниие илгах, нэрлэжэ шадаха. Хүндэ ашаг тухатайень элирүүлхэ. Табан хушуу мал тухай онтохонуудтай, шүлэгүүдтэй, оньһон үгэнүүдтэй танилсаха. Шүлэгүүдые уран гоеор, интонации баримталан уншажа һураха. Рассказуудые уран гоеор, интонаци баримталан уншаха; текстэдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД): - багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдэ юу хэһэнэ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гэшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатая болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
45	Д.Гомбоев «Хонин» Ж.Лодой «Хурьган»				
46	Л.Тапхаев «Ямаан» Ж.Лодой «Эшэгэн»				
47	Б.Цыренов «Тэмээн» Ж.Лодой «Ботогон»				
48	Д.Гомбоев «Үхэр» Ж.Лодой «Тугал»				
49	Ц-Б.Бадмаев «Хонин мөөрэдэг гү, али маарадаг гү?»				
Буряад нааданууд					
50	Ц.Номтоев «Бүхэ барилдаан»	Эрын гурбан наадануудтай	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД):	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл	

51		Ц.Номтоев «Һур харбаан»	танилсаха. Рассказуудые уран	- багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо;	хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
52		Ц.Номтоев «Мори урилдаан»	гоеор, интонаци баримталан уншаха;	- юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать);	
53		Л.Линховоин «Шагай наадан»	текстэдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха	- багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха.	
54		Ц.Цыриторон "Велосипед"	Текстдэ табигдаһан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха.	Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатая болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	
Айлшан хабар					
55		Ц.Цыдыпова «Хабар ерэбэ»	Хабарай байгаалида болодог	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД):	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).
56		Г.Чимитов «Эжын һайндэр дүтэлөөл даа»	хубилалтануудые элирүүлхэ.	- багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;	
57		Г.Бадмаева «Бэлэг»	Шүлэгүүдые уран	- хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо;	
58		Ц-Д.Дондогой «Эжымни гамтайхан»	гоеор, интонации баримталан уншажа	- юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать);	
59		Д.Ошоров «Юрий Гагарин»	һураха. Текстдэ табигдаһан	- багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха.	
				Оршон тойроние шудалха шадабари	

60		Ц.Номтоев «Илалта»	асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха.	(познавательные УУД):	
61		Ц.Номтоев «Батын үбгэн баабай»	Үхибүүдэй аман хэлэ хүгжөөхэ. Уран зохеол зүбөөр, уранаар, түргөөр уншажа һураха. Уншаһан юумэнэйнгээ гол удхые өөрынгөө үгөөр хөөрэхэ.	- номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД): - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ.	
Литература онтохонууд					
62 63 64		Б.Абидуев «Тэхэ бабанын түүхэ»	Литература онтохонуудтай танилсаха. Шүлэгүүдые уран гоёор, интонации баримталан уншажа һураха.	Бээ гуримшуулаад ябах шадабари (регулятивные УУД): - багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. Оршон тойроние шудалха шадабари (познавательные УУД): - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатаяа болон нүхэдтгээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):	өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).

				<ul style="list-style-type: none"> - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая ягаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ. 	
Бууралхан Буряад оромнай					
65		М.Чойбонов «Буряадни»	Түрэл орон, нютаг,	<p>Бээе гуримшуулаад ябахашадабари (регулятивные УУД):</p> <ul style="list-style-type: none"> - багшатая хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха; - хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь нэрлэжэ тоолохо; - юу хэхэ гээшэбиб гэжэ тухайламжалха (прогнозировать); - багшын үгэһэн түсэбөөр хүдэлжэ шадаха. <p>Оршон тойрониие шудалхашадабари (познавательные УУД):</p> <ul style="list-style-type: none"> - номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо); - зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо; - багшатая болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха; - текстын удха дамжуулха. <p>Харилсахашадабари (коммуникативные УУД):</p> <ul style="list-style-type: none"> - уран гоёор уншаха, хөөрэхэ; - хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо; - классайнгаа үхибүүдтэй, багшатая ягаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ; - хоёр хоёророо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ. 	<p>өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгохо (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгохо).</p>
66		Т.Мархаева «Шамда, Байгал!»	республикын гол түлэб хото Улаан-Үдэ,		
67		Буряад нютагууд тухай бадагуудай баглаа	Байгал далай, буряад нютагуудтай		
68		Ц-Ж.Жимбиев «Буряад орон»	танилсаха. Уран зохеол зүбөөр, уранаар, түргөөр уншажа һураха. Уншаһан юумэнэйнгээ гол удхые өөрынгөө үгөөр хөөрэхэ.		

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 603332450510203670830559428146817986133868575801

Владелец Дашинамаева Дарима Доржиевна

Действителен с 26.02.2021 по 26.02.2022